Klæder skaber folk

Gottfried Keller

Bibliotek 1800

Gottfried Keller

Klæder skaber folk

eBibliotek 1800

2022

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Gottfried Keller: *Klæder skaber folk* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Gottfried Keller: *Klæder skaber folk* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Klæder skaber folk

På en rå novemberdag vandrede en sølle skrædder ad landevejen henimod Goldach, en lille, velhavende by, der ligger nogle få mil fra Seldwyla. I lommen havde han intet uden et fingerbøl, som han i mangel af en eller anden mønt uophørligt drejede mellem fingrene, når han på grund af kulden måtte stikke hænderne i lommerne, og han havde formelig ondt i disse af denne drejen og gniden; han havde ved en skræddermesters fallit i Seldwyla på én gang mistet sin tilgodehavende arbejdsløn og sit arbejde og var blevet nødt til at gå på vandring. Han havde ingen morgenmad fået den dag uden nogle snefnug, der var fløjet ind i munden på ham, og han så endnu mindre, hvor middagsmaden skulle komme fra. At fægte [Note 1)] ville falde ham yderst hårdt, ja syntes ham en fuldstændig umulighed, fordi han over sine sorte søndagsklæder – de eneste han ejede – bar en vid, mørkegrå slængkappe, foret med sort fløjl, der gav ham et ædelt og romantisk udseende, der yderligere forøgedes ved hans lange, sorte hår og knebelsbart, der var hyggeligt plejede, og ved hans blege, men regelmæssige ansigtstræk.

Denne fremtræden var blevet ham til en fornødenhed, uden at han dog derunder skjulte nogen slet eller bedragersk hensigt; tværtimod var han fornøjet, når man lod ham skøtte sig selv og forrette sit arbejde i stilhed; men han ville hellere være død af sult end have skilt sig ved sin slængkappe og sin polske pelshue, som han ligeledes forstod at bære med stor anstand.

Han kunne derfor kun arbejde i større byer, hvor sådant ikke var alt for påfaldende; når han vandrede og ikke havde nogle sparepenge hos sig, kom han i den største nød. Nærmede han sig til et hus, så betragtede folkene ham med forundring og nysgerrighed og ventede mindst af alt, at han skulle bede om en almisse, og da han desuden ikke af naturen var synderlig veltalende, så døde ordene bort i munden på ham, så at han var martyr for sin kappe, og hans udsigter på hans vandringer altid var lige så sorte som foret på denne.

Just som han bekymret og udmattet arbejdede sig op ad en lille bakke, stødte han på en ny og bekvem rejsevogn, som en herskabelig kusk havde afhentet i Basel og nu skulle bringe sin herre, en udenlandsk greve, der havde taget ophold et eller andet sted i Østschweiz på et gammelt slot, som han havde købt eller lejet. Vognen var forsynet med alle slags indretninger til befordring af rejsegodset og syntes derfor at være svært bepakket, selv om alt var tomt. Da vejen på dette stykke hævede sig meget stejlt, var kusken steget af og gik ved siden af hestene, og da han, efter at have nået det øverste af bakken igen satte sig op på bukken, spurgte han skrædderen, om han ikke ville sætte sig ind i den tomme vogn; for det begyndte netop at regne, og han havde med et halvt øje set, at fodgængeren var en sølle fyr, der slog sig mat og kummerligt igennem verden.

Skrædderen modtog taknemmelig og beskeden det gode tilbud, hvorpå vognen rullede rask afsted med ham, og inden en times forløb kørte de ind gennem porten i Goldach. Pludselig standsede det fornemme køretøj udenfor den første gæstgivergård, *Den røde Ørn*, og i samme øjeblik trak gårdskarlen så heftigt i klokkestrengen, at ståltråden nær var

gået itu. Da kom værten og tjenerpersonalet styrtende ud og rev vogndøren op; børn og naboer omringede allerede den stadselige vogn, nysgerrige efter at erfare, hvilken kærne der vel gemtes bag den ualmindelig pragtfulde skal, og da den fortumlede skrædder endelig sprang ud i sin slængkappe, bleg og skøn og med blikket tungsindigt sænket mod jorden, syntes han dem i det allerringeste at måtte være en hemmelighedsfuld prins eller grevesøn. Afstanden mellem rejsevognen og gæstgivergårdens dør var kun ringe og pladsen rundt om så temmelig spærret af tilskuernes mængde. Og, hvad enten det nu lå i mangel på åndsnærværelse, eller han savnede mod til at bryde gennem mængden og uden videre forføje sig bort – nok er det, han gjorde ingen af delene, men lod sig mekanisk føre ind i huset og op ad trappen, og bemærkede først rigtigt den nye og besynderlige stilling, han var kommet i, da han så sig henflyttet til en hyggelig spisesal, hvor tjenstfærdige hænder hurtigst muligt skilte ham af med hans ærværdige kappe.

"Ønsker herren at spise?" hed det nu. "Der bliver straks rettet an, maden er lige på øjeblikket færdig!"

Og uden at afvente svaret løb værten i *Ørnen* ned i køkkenet og råbte: "Så i Djævelens skind og ben! Nu har vi ikke andet end oksesteg og bedekølle! Agerhønsepostejen tør jeg ikke skære hul på, da den bestemt er lovet til selskabet i aften. Sådan går det! Den eneste dag, da vi ikke venter nogen gæst og ingenting har, skal der netop komme sådan en herre! Og kusken har et adeligt våben på knapperne, og vognen ser ud til at være en hertugelig befordring! og den unge mand gider knap åbne munden af lutter fornemhed!"

Men den rolige overkokkepige sagde: "Nå, hvad er det værd at tage på veje for, herre? Sæt De kun postejen frem, han kan dog ikke spise den op! Herrerne kan da få den skåret i portioner; seks portioner får vi nok ud af det!"

"Seks portioner? I glemmer vist, at herrerne er vant til at spise sig mætte!" sagde værten; men kokkepigen svarede nok så uforfærdet: "Det skal de også nok blive! Vi sender hurtigt bud i byen efter et halvt dusin koteletter, dem kan vi så servere for den fremmede og hvad han levner, skærer jeg i småstykker og blander det i postejerne; lad De kun mig råde!"

Men den gode vært svarede alvorligt: "Jeg har allerede én gang sagt jer, jomfru, at den slags ikke går an her i byen og i dette hus! Vi leve her solidt og respektabelt og har råd til det!"

"Ja vist, ja vist!" råbte kokkepigen, der nu begyndte at blive noget hidsig; "men når man ikke ved at hjælpe sig, så skulle man lade sig råde! Her er to snepper, som jeg i dette øjeblik har købt af jægeren, dem kan man jo også, om det skal være, sætte til postejerne! En agerhønsepostej, forfalsket med snepper, vil de herrer lækkermunde næppe gøre indvendinger imod! Så er der også forellerne dér, den største af dem skyndte jeg mig at kaste i det kogende vand, den gang den mærkværdige vogn kom, og dér bobler suppen allerede i gryden, så har vi altså en fisk, oksestegen, gemysen og koteletterne, bedekøllen og postejen; nu mangler vi altså kun nøglen, så vi kan tage syltetøjet og desserten frem! Og den måtte herren hellere være så dristig at betro til mig, for at man ikke hele tiden skal løbe i hælene på herren og hvert øjeblik komme i den største forlegenhed!"

"Kære jomfru! Det skal I ikke tage mig ilde op; jeg måtte love min salig kone på hendes dødsleje aldrig at slippe den nøgle af mine hænder, så I ser, det sker af princip og ikke af mistillid. Her er agurkerne, og her kirsebærrene, her de syltede pærer og her abrikoserne; men den gamle konfekt tør vi ikke mere sætte på bordet; lad Lise hurtigt løbe til konditoren og hente frisk bagværk, tre tallerkener fulde, og hvis han har en god tærte, lad hende så tage den med med det samme!"

"Ja men, herre! De kan dog ikke føre den ene gæst alt det på regning, det lader sig med den bedste vilje ikke gøre!"

"Lige meget, det er kun æren det drejer sig om! Det kan ikke ruinere mig, og til gengæld skal en højtstående herre, når han passerer vor by, kunne sige, han har fundet et ordentligt bord, uagtet han kom uventet og midt om vinteren! De skal dog ikke sige om os, som det hedder sig om gæstgiverne i Seldwyla, at de spiser selv det, der duer, og sætter benene på bordet for gæsterne! Altså muntert, afsted med jer, lad det gå i en ruf!"

Mens disse vidtløftige forberedelser fandt sted, befandt skrædderen sig i den pinligste angst, da man begyndte at dække bordet med det stadselige service, og så inderligt den forhungrede stymper kort tid i forvejen havde sukket efter en ret mad, lige så ængsteligt ønskede han nu at undfly det truende måltid. Endelig skød han hjertet op i livet, kastede sin slængkappe om sig, satte huen på og satte sig i bevægelse for at finde udgangen. Men, da han i sin forvirring gik fejl i det vidtløftige hus og ikke straks kunne finde trappen, så troede opvarteren, som Fanden selv hele tiden drev til at snuse om i korridorerne, at den anden søgte efter en vis bekvemmelighed og udbrød: "Tillader De, min herre, så skal jeg vise Dem vejen!"

og førte ham igennem en lang gang, der endte foran en smukt lakeret dør, hvorpå der var anbragt en sirlig indskrift.

Altså gik manden med pelshuen uden modsigelse og blid som et lam derind og lukkede forsvarligt efter sig. Der lænede han sig med et dybt suk til væggen og ønskede sig af sit ganske hjerte landevejens gyldne frihed igen, der nu, så dårligt vejret end var, stod for ham som den højeste lykke.

Dog indviklede han sig nu i den første selvforskyldte løgn, idet han dvælede lidt i det aflåsede rum og således gjorde det første skridt på det farlige skråplan.

Imidlertid råbte værten, der havde set ham begive sig derhen med slængkappe på: "Herren fryser! Fyr bedre i salen! Hvor er Lise, hvor er Ane? Kom hurtigt en kurvfuld brænde i kakkelovnen og nogle håndfulde spåner, at det kan brænde lystigt. Det var fandens, om folk i *Den røde Ørn* skulle sidde til bords med overtøjet på!"

Og da skrædderen igen kom vandrende ned ad den lange gang, melankolsk som en afdød stamherre, der spøger på sin families gamle slot, fulgte han ham med hundrede komplimenter og håndgnidninger atter ind i den fordømte sal. Dér blev han nu uden videre omstændigheder budt til bords, og stolen blev sat til rette for ham, og da duften af den kraftige suppe, som han i lang tid ikke havde lugtet magen til, fuldstændig berøvede ham den sidste nest af vilje, så nedlod han sig i Guds navn og stak straks den tunge ske ned i den gulbrune suppe. Under dyb tavshed opfriskede han nu de matte livsånder og blev betjent i ærbødig ro og stilhed.

Da han havde tømt sin tallerken, og værten så, at det smagte ham godt, opmuntrede han ham høfligt til at tage endnu en

skefuld; det var godt i det barske vejr. Nu blev forellen serveret, kranset med grønt, og værten skar et smukt stykke for. Men skrædderen, der var forpint af bekymring, vovede i sin forsagthed ikke at bruge den blanke kniv, men sad ængstelig og forsigtig og stak i fisken med sin sølvgaffel. Dette bemærkede overkokkepigen, der havde listet sig til at kigge ind ad døren for at se et glimt af den fornemme herre, og hun sagde til de omstående: "Gud være evig lovet! Han forstår endnu, hvordan man skal spise en fin fisk, som det sig hør og bør. Han sidder ikke og saver i det sarte væsen med sin kniv, som om han skulle slagte en kalv. Det er en herre af fornem familie, det turde jeg gøre min saligheds ed på, hvis det ikke var forbudt! Og hvor smuk og tungsindig han ser ud! Han er ganske sikkert forelsket i en eller anden fattig frøken, som han ikke må få! Jaja, de fornemme folk har også deres sorger!"

Imidlertid opdagede værten, at gæsten ikke drak og sagde ærbødigt: "Herren synes måske ikke om den vin, der er på bordet; ønsker herren måske hellere et godt glas Bordeaux, som jeg kan anbefale på det bedste?"

Da begik skrædderen den anden selvforskyldte fejl, idet han af lydig høflighed sagde Ja i stedet for Nej, og straks forføjede værten sig personligt ned i kælderen for at hente en udsøgt flaske; for det kom fremfor alt an på, at folk skulle sige, at man blev godt betjent hos ham. Og da gæsten nu igen på grund af sin onde samvittighed nippede ganske småt til den opskænkede vin, da løb værten i et anfald af henrykkelse ned i køkkenet, smækkede med tungen og råbte: "Det er Fanden tage mig en mand, der forstår det! Sidder han ikke og vejer min gode vin på tungen, som man prøver dukater på en guldvægt!"

Og overkokkepigen istemmede: "Vorherre være evig lovet! Sagde jeg det ikke nok, at det var en mand med levemåde!"

Således forløb da måltidet, og dertil langsomt, fordi den stakkels skrædder hele tiden spiste og drak på en forlegen, halvt modstræbende måde, og værten for at unde ham god tid ikke alt for hurtigt ombyttede retterne. Og dog var det for intet at regne, hvad gæsten hidtil havde taget til sig; men nu begyndte hans sult, der hele tiden var genstand for så svære fristelser, at få bugt med skrækken, og da agerhønsepostejen blev båret frem, slog skrædderens stemning samtidig om, og hans tanker begyndte at antage en bestemtere form. "Da sagen nu engang er, som den er," tænkte han ved sig selv, efter først at have opstrammet sig ved en ny slurk af glasset, "så måtte jeg jo være et rent æsel, om jeg ville lide den skam og forfølgelse, der venter mig, uden en gang at have spist mig rigtigt mæt først! Lad os altså tage før os af retterne, mens det endnu er tid! Det tårn, som de dér har sat frem på bordet, bliver måske den sidste ret, jeg nyder, det vil jeg derfor holde mig til, ske så, hvad der vil! Hvad jeg en gang har sat til livs, det kan kongen selv ikke tage fra mig igen!"

Som sagt, så gjort. Med fortvivlelsens mod huggede han ind på den lækre postej uden at tænke på at holde op igen, så at den på mindre end fem minutter svandt ind til det halve, og sagen begyndte at se betænkelig ud for aftenselskabet. Han slugte alt, kød, boller, trøfler, hip som hap, alt, hvad der kom under hans gaffel, kun optaget af den ene tanke at få sin ransel pakket, før ulykken brød løs over ham. Dertil drak han mangen forsvarlig slurk vin eg puttede store bidder brød i munden; kort sagt det hele var en yderst forhastet indkørsel, som når høet ved

frembrydende torden straks på forken bliver bragt i lade. Og atter løb værten ned i køkkenet og råbte: "Jomfru! han spiser postejen op, mens han næppe har rørt stegen. Og af bordeauxvinen skyller han det ene glas ned efter det andet!"

"Gid det må bekomme ham vel," svarede hun; "han ved nok, hvad agerhøns er for en raritet! Havde han været en ringere person, ville han have holdt sig til stegen!"

"Ja, det siger jeg med," ytrede værten. "Det ser rigtignok ikke godt ud; men i den tid, jeg rejste for min uddannelse, har jeg kun set generaler og stiftsprovster spise sådan."

Imidlertid havde kusken fodret sine heste og selv indtaget et solidt måltid i gæstestuen for tjenerskabet, og da han havde hastværk, lod han snart spænde for igen. Gæstgivergårdens tyende kunne nu ikke længere holde deres nysgerrighed i tømme og spurgte så i det sidste øjeblik uden videre omstændigheder herskabskusken, hvem herren deroppe egentlig var, og hvad han hed. Kusken, som var en lun bror og en stor spasmager, svarede: "Har han endnu ikke sagt det selv?"

"Nej," lød svaret. – "Det må jeg tro, for han siger ikke meget på en dag; det er for resten grev Strapinski! Han vil nok blive her i dag og måske et par dage til, for han har givet mig ordre til at køre forud med vognen."

Hans hensigt med denne frække spøg var egentlig at hævne sig på skrædderen, der i stedet for først at sige ham et par venlige ord til tak for hans tjeneste, lige straks og uden så meget som at se sig om havde begivet sig ind i huset og nu formodentlig udgav sig for hans herre. Og han drev nu sine skælmsstreger til det yderste, idet han, uden at forlange nogen regning på fortæring for sig selv og sine heste, svang sig op på

bukken, knaldede med pisken og rullede ud af byen, og alt dette blev befundet i den bedste orden og ført den gode skrædder på regning.

Men nu skulle det træffe sig så, at denne, der var født i Schlesien, virkelig hed Strapinski, Wenzel Strapinski, hvad enten det nu var et rent tilfælde, eller han måske havde trukket sin vandrebog frem, mens han sad i vognen og glemt den der, hvor kusken da siden havde fundet den og stukket den til sig. Nok er det, at da værten i strålende humør og gnidende sig i hænderne trådte hen til sin gæst og spurgte, om grev Strapinski til desserten ville drikke et glas gammel tokayer eller et glas champagne, og meldte ham, at hans værelser snart ville være i stand, da blev den stakkels Strapinski igen bleg og forvirret og gav intet svar.

"Højst interessant!" brummede værten i skægget, idet han atter skyndte sig ned i kælderen og af et særskilt aflukke fremtog ikke blot en flaske tokayer, men også hentede et krus *bocksbeutel* og stak en flaske champagne under armen. Snart så Strapinski en lille skov af glas foran sig, over hvilke champagneglasset ragede frem som en poppel. Det strålede, klang og duftede rundt om ham; men, hvad der var endnu besynderligere: den fattige, men sirlige mand gjorde med ikke ringe behændighed et greb midt ind i denne skov, og da han så, at værten hældte nogle dråber rødvin i sin champagne, gød han nogle dråber tokayer i sin. Imidlertid havde herredsfuldmægtigen og notaren indfundet sig for at drikke deres kaffe og spille deres parti om samme; lidt efter kom også den ældste søn af firmaet Häberlin & Co., den yngre søn af huset Pütschli-Nievergelt og bogholderen ved et stort

uldspinderi, hr. Melchior Böhni; men i stedet for at spille deres parti som sædvanlig, kredsede samtlige herrer i bestandig mindre buer omkring den polske greve med hænderne i frakkelommerne, blinkende til hinanden med øjnene og med et lille behageligt smil om munden. De var alle medlemmer af anselige huse, og havde tilbragt al deres tid hjemme i forretningen; men da de havde slægtninge og forbindelser over hele verden, mente de også selv at kende verden tilstrækkeligt.

Det skulle altså være en polsk greve? De havde ganske vist set vognen fra deres kontorstol; dog vidste man ikke ret, om det var værten, der trakterede greven eller omvendt; men værten var kendt som en snu patron, der endnu ikke havde begået nogen dumhed, men ret vel vidste, hvad han gjorde, og således blev den kreds, som de nysgerrige herrer havde dannet omkring den fremmede, stedse snævrere og snævrere, indtil de til sidst i et anfald af frejdig tilnærmelse slog sig ned ved samme bord, og da nu det første skridt var gjort, bortkastede de al videre betænkelighed og begyndte at rafle om en flaske.

Dog drak de ikke meget, da det endnu var en smule for tidligt på dagen; foreløbig gjaldt det kun en tår god kaffe, og her tilbød der sig nu en lejlighed til at nærme sig en smule til polakken, som de allerede i deres stille sind benævnte skrædderen, og opvarte ham med en god cigar, for at han kunne få færten af, hvor han egentlig befandt sig.

"Tør jeg byde hr. greven en fin cigar?" spurgte en. "Jeg har fået den direkte fra min broder på Cuba."

"De herrer polakker plejer også at sætte pris på en god cigaret; her er ægte tobak fra Smyrna, min kompagnon har

sendt mig den," sagde en anden, idet han skød et lille rødt silkeetui hen til ham.

"Denne fra Damaskus er finere," faldt nu en tredje ind; "vor derværende prokurist har selv besørget indkøbet."

Den fjerde strakte nu et klodset uhyre af en cigar hen under næsen på ham, idet han råbte: "Hvis De vil prøve noget ganske særligt, så skulle De forsøge denne plantercigar fra Virginia, egen dyrkning, eget fabrikat og aldeles ikke til at få i handelen!"

Strapinski smilede bittersødt, men sagde intet og var snart indhyllet i fine røgskyer, som den frembrydende sol straks efter forgyldte på det skønneste. På mindre end et kvarter klarede himlen fuldstændigt op, og eftermiddagen meldte sig med det mest strålende efterårsvejr. Det gjaldt nu om at nyde det forhåndenværende gode på bedste måde, da året efter al sandsynlighed ikke havde mange, slige dage i behold, og det blev derfor besluttet at køre ud at besøge den muntre amtmand på hans landsted og smage på hans nye vin, der først var perset for nogle få dage siden. Pütschli-Nievergelt jun. sendte straks bud efter sin jagtvogn, og snart hørtes det lette køretøj med de sorte skimler for rulle over stenbroen og køre op for *Røde Ørn*. Værten selv lod ligeledes spænde for, man indbød på den mest forekommende måde greven til at slutte sig til selskabet og gøre sig nærmere bekendt med egnen.

Imidlertid havde vinen stimuleret ham, han overvejede hurtigt, at han ved denne lejlighed allerbedst ville kunne liste sig ubemærket bort og fortsætte sin vandring; de tåbelige og påtrængende herrer kunne da tage skade for hjemgæld. Han modtog derfor indbydelsen med nogle høflige ord og steg op i jagtvognen sammen med den unge Pütschli.

Nu var det et nyt held, at skrædderen, efter først derhjemme i landsbyen undertiden at have hjulpet til hos godsejeren, siden havde aftjent sin værnepligt ved husarerne og altså var meget øvet i at omgås med heste. Da derfor hans vognkammerat i en høflig tone spurgte ham, om han ikke ønskede at køre, greb han straks tøjlerne og pisken og kørte aldeles skoleret i rask trav gennem porten og hen ad chausséen, så at herrerne så på hinanden og hviskede: "Jo den er tydelig nok; det er i alt fald en mand af verden!"

På en halv time havde man nået amtmandens gods, Strapinski kørte op for døren i en prægtig bue og holdt de fyrige heste an på den smukkeste måde af verden; man sprang ud af vognen, amtmanden kom til stede og førte selskabet ind i huses og der kom straks et halvt dusin karafler med karneolfarvet, ung vin på bordet. Først nippede man kun til den hede, mousserende drik og roste den, derpå foretog man det egentlige hovedangreb, mens husherren et øjeblik trak sig tilbage for at foretage de nødvendige dispositioner til et finere traktement i anledning af sin fornemme gæst, den polske greve.

Imens delte selskabet sig i to partier for at indhente, hvad man havde forsømt i retning af spil, da to mænd ikke kan være sammen i dette land, uden at de må spille, sandsynligvis af en slags medfødt drift til beskæftigelse. Strapinski, der af forskellige grunde måtte afslå indbydelsen til at deltage, blev indbudt til at være tilskuer, hvad der altid syntes dem en vinding, da de plejede at udfolde så megen klogskab og åndsnærværelse ved kortspil. Han måtte sætte sig midt imellem de tvende partier, og begge lagde nu an på at spille med den mest mulige kløgt og finhed og samtidig underholde gæsten.

Og nu sad han dér som en skrantende fyrste, for hvem hoffolkene har arrangeret et underholdende skuespil og giver fremstillinger af begivenhederne ude i verden. De forklarede ham de betydningsfuldere omskiftelser, finesser og baghold ved spillet, og når det ene parti for et øjeblik udelukkende måtte have sin opmærksomhed henvendt på dette, så sørgede det andet imidlertid for at underholde skrædderen så meget desto ivrigere. Det mest passende emne for denne underholdning syntes dem heste, jagt og deslige. Strapinski vidste også bedst besked med disse ting; for han behøvede kun at hente de talemåder frem, som han havde hørt, mens han færdedes i officerers og godsherrers nærhed, og som han allerede den gang havde fundet stort behag i. Han brugte kun disse kunstudtryk sparsomt, med en vis beskedenhed og udtalte dem hver gang med et vist tungsindigt smil; men netop derved opnåede han en så meget større virkning, og hver gang to eller tre herrer rejste sig fra bordene og trådte en smule til side, så sagde de til hinanden: "Han er en fuldendt junker!"

Kun bogholderen, Melchior Böhni, der var en født tvivler, gned sig fornøjet i hænderne og tænkte ved sig selv: "Jeg tror nok, at det ender med en ny Goldacher-fadæse, den er allerede godt i gænge. Men det er også på tide, det er jo to år siden den sidste! Den mand har mig sådanne underligt forstukne fingre, måske det skriver sig fra Prag eller fra Ostrolenka. Nå, jeg skal nok vogte mig for at spolere noget!"

Begge spillepartierne var nu færdige, og herrerne havde hedet sig tilstrækkeligt ved ung vin til at de kunne ønske at afkøle sig en smule på amtmandens gamle vin, der nu blev båret frem; dog viste denne afkøling sig at være af noget

tvivlsom natur, idet der straks, for at man ikke skulle hensynke i en uværdig dovenskab, blev foreslået et almindeligt hasardspil. Man blandede kortene, enhver satte en brabandsk daler ind, og da turen nu kom til Strapinski, kunne han ikke ret vel sætte sit fingerbøl på bordet. "Jeg har ikke et sådant pengestykke," sagde han rødmende; men da havde allerede Melchior Böhni, der havde iagttaget ham, sat ind for ham, uden at nogen havde lagt mærke til det; for de var alle meget for behagelige mennesker til, at de skulle være kommet på den mistanke, at nogen i verden kunne være foruden penge. I næste øjeblik skød man hele indsatsen hen til skrædderen, der havde vundet; i sin forvirring lod han pengene ligge og Böhni besørgede det andet spil for ham, som blev vundet af en anden, ligesom det tredje. Men det fjerde og femte spil vandt polakken igen, der nu efterhånden vågnede op og begyndte at finde sig til rette i forholdene. Han forholdt sig da stille og rolig og spillede med afvekslende lykke; en gang var han sunket ned til en thaler, som han måtte sætte ind, vandt, og til sidst, da man holdt op med at spille, besad han adskillige louisdorer mere, end han nogensinde i sit liv før havde ejet, hvilke han, da han så, at de andre stak deres penge til sig, ligeledes puttede i lommen, dog ikke uden en vis frygt for, at det hele skulle være en drøm. Böhni, der vedvarende betragtede ham opmærksomt, var nu på det rene med hensyn til ham og tænkte: "Han kører pokker ikke med firspand for sin vogn, han!"

Men da han tillige havde lagt mærke til, at den gådefulde fremmede ikke havde vist nogen begærlighed efter pengene og i det hele taget havde vist sig fra en mådeholden og beskeden

side, så var han ikke ilde sindet imod ham, men besluttede at lade sagen gå, som den ville.

Men da man lige før aftensbordet foretog en spadseretur i det fri, tog grev Strapinski sig sammen og fandt, at det rette tidspunkt var kommet til i al stilhed at absentere sig fra selskabet. Han havde nu en køn lille rejseskilling, og han foresatte sig fra den første by han kom til, at sende værten i *Røde Ørn* betaling for det påtvungne middagsmåltid. Altså kastede han sin slængkappe på en malerisk måde om skuldrene, trykkede sin pelshue dybere ned i øjnene og begyndte således draperet at vandre frem og tilbage i en lang allé af høje akacietræer, idet han betragtede det skønne, af aftensolen bestrålede landskab eller rettere sagt studerede på, hvad vej han helst skulle vælge. Han tog sig fortræffeligt ud, som han gik der med formørket pande, med den smukke, lidt tungsindige knebelsbart, de skinnende, sorte lokker, de mørke øjne og den folderige kappe, der bølgede om ham; aftensolens skin og træernes susen over hans hoved forhøjede dette indtryk af noget skønt og malerisk, så at selskabet langt borte fra betragtede ham med opmærksomhed og velvilje. Efterhånden fjernede han sig mere og mere fra huset, skred igennem et lille krat, bag hvilket han stødte på en markvej, og da han således så sig dækket for selskabets blik, ville han netop til at sætte af sted i fuldt firspring, da han pludselig så amtmanden og dennes datter Nettchen træde sig i møde ved en omdrejning af vejen. Nettchen var en smuk frøken, yderst flot, endog en smule lapset klædt og rigt opstadset med allehånde smykker.

"Vi søger netop Dem, hr. greve," råbte amtmanden, "for det første, for at jeg kan forestille Dem min datter, og for det andet

for at bede Dem gøre os den ære at spise en bid aftensmad med os; de andre herrer er allerede hjemme."

Vandringsmanden tog hurtigt huen af hovedet og fortabte sig i ærbødige, næsten frygtsomme buk, mens hans kinder dækkedes med en livsalig rødme. For der var indtrådt en ny vending i tingene, en dame var trådt frem på begivenhedernes skueplads. Dog skadede hans undselighed og overordentlige ærbødighed ham ikke hos denne dame; tværtimod fandt hun dette beskedne, bly og næsten ydmyge væsen meget rørende, ja ligefrem fortryllende hos en så fornem og interessant ung adelsmand. "Ja, der ser man," tænkte hun, "jo fornemmere, desto mere beskeden og ufordærvet; det skulle I mærke jer, I herrer grobianer fra Goldach, der knap mere gider tage hatten af for de unge piger."

Hun hilste derfor denne ridder på det huldsaligste, idet også hendes kinder antog en yndig rødme, og samtidig begyndte hun en meget livlig og forceret samtale om mangt og meget, som slige småstadsdamer har for skik, når de rigtig vil vise sig for fremmede. Strapinski derimod forandrede hurtigt sit væsen; mens han hidtil ikke havde gjort det mindste for at gå ind i den rolle, som man påbyrdede ham, begyndte han nu uvilkårligt at tale lidt mere og søgte at blande alle slags polske brokker i sin tale, kort sagt, skrædderblodet begyndte at gøre sine krumspring i denne dames nærhed og at løbe løbsk med sin rytter.

Ved bordet anviste man ham hæderspladsen ved siden af husets datter, for moderen var død. Han blev nu rigtignok snart melankolsk på ny, da det faldt ham i tanke, at han nu måtte vende tilbage til byen med de andre eller ligefrem på en

opsigtsvækkende måde gribe flugten i nattens mørke, og da han fremdeles overvejede, hvor forgængelig den lykke var, som han nu nød. Og dog baskede han i sin lykkes kortvarige solskin og sagde til sig selv: "Så skulle du dog en gang i dit liv opnå den fryd at spille en rolle og sidde ved siden af et sådant højere væsen."

Det var i virkeligheden heller ikke småting at se en hånd glimre ved siden af sig, der raslede med tre eller fire armbånd og ved ethvert flygtigt sideblik at opdage et eventyrlig skønt friseret hoved, en fortryllende rødmen og et fortroligt blik. For han kunne gøre eller lade, som han ville, så blev alt, hvad han foretog sig, udlagt som usædvanligt og nobelt, og selv hans ubehændigheder blev opfattet som en elskværdig naivitet af den unge dame, der ellers kunne holde timelange foredrag over selskabelige forsyndelser. Da man nu var i fortræffelig stemning, gav et par af herrerne nogle sange til bedste, der havde været på mode i trediverne. Greven blev også anmodet om at synge en polsk sang. Vinen fik til sidst bugt med hans forlegenhed, skønt ikke med hans bekymring; han havde en gang arbejdet nogle uger i det polske og kendte en del polske ord, ja kunne endog, på papegøjemaner, en folkevise udenad, uden at forstå dens indhold. Altså sang han med ædel værdighed, mere spagfærdigt end højt, og med en stemme, der syntes at vibrere lidt som af en hemmelig kummer, følgende sang på polsk:

"Tusind svinehjorder græsse
fra Smolensk til Weichseldalen.
og mit søde svin Kathinka
går i snavs til sine ankler.

Hundredtusind okser brøler
på Volhyniens grønne sletter
og Kathinka, ja Kathinka
tænker jeg er hendes ven!"

"Bravo! Bravo!" råbte alle herrerne og klappede i hænderne og Nettchen sagde rørt: "Det nationale er dog altid så skønt!" Heldigvis faldt ingen på at forlange en oversættelse af denne sang.

Da underholdningen havde nået dette højdepunkt, brød selskabet igen op; skrædderen blev atter pakket omhyggeligt ind og i triumf ført tilbage til Goldach; han havde i forvejen måttet love ikke at rejse bort uden at gøre en afskedsvisit først. I *Røde Ørn* blev der endnu drukket et glas punch; men Strapinski var nu udaset og længtes efter sin seng. Værten selv ledsagede ham da personligt til hans værelse, hvis stadselige udseende han dog næppe mere gav agt på, endskønt han kun var vant til at sove i simple værtshuse. Han stod midt på et prægtigt tæppe uden noget som helst rejsegods, da værten pludselig opdagede den fuldstændige mangel på bagage og slog sig for panden. Han styrtede skyndsomst ud af værelset, ringede på en klokke, råbte på kelner og gårdskarl og vekslede nogle ord med dem, kom så tilbage og forsikrede: "Det er ganske rigtigt, hr. greve, man har glemt at læsse Deres rejsegods af! Selv det aller nødvendigste mangler!"

"Også den lille pakke, der lå inde i vognen?" spurgte Strapinski ængsteligt, fordi han kom til at tænke på en lille bylt af størrelse som en hånd, som han havde lagt fra sig på sædet i vognen, og som indeholdt et lommetørklæde, en hårbørste, en kam, en krukke pomade og en stang skægvoks.

"Ja, også den mangler; der er slet intet," sagde den gode vært forskrækket, fordi han formodede, at det måtte have været noget meget vigtigt; "vi må straks sende et ekspresbud efter kusken," råbte han ivrigt, "jeg skal nok besørge det."

Men nu faldt greven ham ikke mindre forskrækket i armene og sagde bevæget: "Nej, lad det være, det må ikke ske! Man må tabe ethvert spor af mig i nogen tid," tilføjede han, selv overrasket over dette påfund.

Forbavset gik værten ned til de punchdrikkende gæster, fortalte dem det passerede og sluttede med at udtale, at greven utvivlsomt var et offer for politiske eller familiære forfølgelser; for netop på denne tid blev mange polakker og andre flygtninge på grund af voldsomme foretagender udvist af landet; andre blev omkredset og udspejdet af fremmede agenter.

Strapinski tog sig nu en god søvn, og da han vågnede op ad formiddagen, var det første, han fik øje på, værtens prægtige søndagsslåbrok, der var hængt over ryggen på en stol, og endvidere et lille bord, der var dækket med alle mulige toiletgenstande. Straks efter indfandt der sig en hel legion af tjenere som overbringere af diverse kurve og kufferter fyldt med fint manchetlinned, med klæder, cigarer, bøger, støvler, sko, sporer, ridepiske, pelse, huer, hatte, sokker, strømper samt piber, fløjter og violiner fra gårsdagens venner med indtrængende anmodninger om, at hr. greven midlertidigt ville benytte sig af alle disse rekvisitter. Da formiddagsforretningerne nødvendigvis krævede deres nærværelse på kontoret, lod de deres besøg melde til tiden straks efter middag.

Disse folk var alt andet end latterlige eller enfoldige mennesker, de var tværtimod omsigtsfulde forretningsmænd, mere snu end godtroende; men da deres agtværdige by var så lille, at de tit følte sig ynkeligt medtagne af kedsommelighed, var de altid på udkig efter en eller anden afveksling, en eller anden begivenhed eller nyhed, som de da uden forbehold hengav sig til. Den firspændige vogn, den fremmedes udstigen, hans middag i hotellet og kuskens udsagn var så simple og naturlige ting, at goldacherne, der ikke var tilbøjelige til smålig og grundløs mistænksomhed, byggede deres forventninger om en virkelig begivenhed på disse ting, som på en klippe.

Da Strapinski nu så dette varelager udfolde sig for hans blik, var hans første uvilkårlige bevægelse at gribe i lommen for at erfare, om han drømte eller virkelig var vågen. Hvis hans fingerbøl endnu befandt sig der i sin sørgelige ensomhed, måtte det hele være en drøm. Men nej, fingerbøllet lå der nok så selskabeligt sammen med den foregående aftens spilleindtægt og gned sig venskabeligt op ad dalerne, og nu hengav også dets hersker sig tillidsfuldt i sin skæbne og begav sig fra sit værelse ned på gaden for at tage den by i øjesyn, hvor det gik ham så vel. Udenfor køkkendøren stod overkokkepigen, der gjorde et dybt kniks for ham og så efter ham med fornyet velbehag. På fliserne og i gadedøren stod andre af husfolkene, alle med huen i hånden, og Strapinski skred med god anstand og dog beskeden forbi dem, idet han samlede sin kappe omhyggeligt om sig. Skæbnen gjorde ham for hver minut større.

Han beså nu staden med ganske andre miner, end hvis han skulle have været ud for at søge arbejde. Den bestod for størstedelen af smukke, velbyggede huse, der alle var prydet

med malede eller i sten huggede allegorier og forsynede hver med sit særlige navn. Disse benævnelser kunne man tydeligt kende de forskellige århundreders vekslende smag og tænkemåde. Middelalderen fremtrådte i de ældste huse eller i de nybygninger, som var trådt i deres sted, men som endnu havde beholdt det gamle navn fra de krigerske fogeders og eventyrenes tid. Da førte husene navne som: Sværdet, Hjelmen, Harnisket, Flitsbuen, Det blå Skjold, Schweizerklingen, Ridderen, Bøssestenen, Tyrken, Søuhyret, Den gyldne Drage, Linden, Pilgrimsstaven, Havfruen, Paradisfuglen, Granattræet, Enhjørningen o.lign. Oplysningens og filantropiens tid gav sig tydeligt til kende i de moralske begreber, som skinnede i smukke guldbogstaver over dørene på andre huse, som f.eks.: Samdrægtigheden, Redeligheden, Den gamle Uafhængighed, Den nye Uafhængighed, Borgerdyd A, Borgerdyd B, Fortroligheden, Kærligheden, Håbet, På Gensyn 1 og 2, Glæden, Den indre Retfærdighed, Den ydre Retfærdighed, Landets Velfærd (et renligt lille hus, hvori der sad en venlig gammel kone og haspede garn bagved et kanariefuglebur behængt med karse), Forfatningen (for neden boede der en bødker, der med stor iver og larm lagde ringe om små spande og kar og hamrede i et væk), ét hus hed gyseligt nok: Til Døden! og en af regn og slud halvt udvasket benrad strakte sig fra grunden helt op imellem vinduerne; her boede fredsdommeren. I huset Til Tålmodigheden boede gældskommissionæren, et forsultent skelet, da den ene ikke blev den anden noget skyldig i denne by.

De nyeste huse aflagde talende vidnesbyrd om fabrikanternes, bankierernes, speditørernes og deres efteraberes poetiske sans i velklingende navne som: Rosendal,

Morgendal, Solbjerg, Violborg, Ungdomshave, Glædesbjerg, Henriettedal, Kameliaslyst, Wilhelmineborg osv. De til kvindenavnene hægtede dale og borge betød for den sagkyndige altid en eller anden smuk ejendom i medgift.

Ved hvert gadehjørne stod et gammelt tårn med et nysseligt urværk, broget tag og skønt forgyldt vejrfløj. Disse tårne var vedligeholdt med megen omhu; for goldacherne glædede sig både over fortid og nutid, og deri gjorde de ret. Men den hele herlighed blev omsluttet af den gamle ringmur, der, skønt den ikke mere var til nogen nytte, dog blev bevaret for stadsens skyld, da den var fuldstændig overgroet med tæt, gammel vedbend og således omsluttede den lille by som en stedsegrøn krans.

Alt dette gjorde et besynderligt indtryk på Strapinski; han troede at befinde sig i en anden verden. For da han læste udskrifterne på husene, som han endnu aldrig havde set mage til, troede han, at de indeholdt en angivelse af hvert enkelt hus' særlige hemmeligheder og levesæt, og at der virkelig så således ud bagved alle husdørene, som overskriften angav, så at han her var dumpet ned i en slags moralsk Utopia. Han var også tilbøjelig til at tro, at den vidunderlige modtagelse, han her havde fundet, stod i forbindelse med dette, så at skæbnens ulighed og uretfærdigheder her blev udjævnet og en rejsende skrædder undertiden ophøjet til greve.

Imidlertid var han tankeløs slentret et lille stykke udenfor porten, og da han nu så den frie mark ligge for sig, da indfandt sig for sidste gang den pligtskyldige tanke ufortøvet at fortsætte sin vandring. Solen skinnede, landevejen var indbydende, fast, ikke for tør og heller ikke for våd, rigtig tilpas til at vandre på.

Rejsepenge havde han nu også, så at han med al anstand kunne tage ind, hvor det lystede ham, og ingen hindring var noget steds at se.

Der stod han nu som ynglingen på skillevejen ved en virkelig korsvej. Bag den krans, som lindetræernes kroner omgav byen med, steg indbydende røgsøjler i vejret, de gyldne tårnknappe glimtede lokkende frem mellem træernes toppe; lykke og nydelse, et brødefuldt forhold og en hemmelighedsfuld fremtid vinkede ham did tilbage, foran ham derimod, hinsides de strålende horisonter, lå den store, frie verden; arbejde, savn, fattigdom og mørke ventede ham dér, men også en god samvittighed og et roligt liv, og idet denne betragtning påtrængte sig ham, ville han da også rask og ufortrødent dreje ind ad marken til. Men i samme øjeblik fik han øje på et letbygget køretøj, der i rask fart kom rullende hen ad vejen, og i den smukke befordring sad frøkenen fra i går ganske alene med vajende blåt slør og styrede selv den stadselige hest hen ad vejen ind imod byen til. Så snart Strapinski blot greb til sin hue, som han i sin forvirring ydmygt blev ved at holde foran brystet, gjorde den unge pige en hurtig bøjning imod ham, hvorved hun rødmede stærkt, men så overordentlig venlig ud og fo'r afsted i endnu stærkere fart, idet hun bragte hesten i galop.

Men Strapinski gjorde ganske uvilkårligt helt omkring og vendte trøstigt tilbage til byen. Endnu samme dag galoperede han i spidsen for et helt rytterselskab, ridende på byens bedste hest gennem den allé, der løber rundt om den grønne ringmur og de faldende blade fra lindetræerne dansede som en gylden regn om hans forklarede hoved.

Nu var ånden faret i ham. Han forandrede sig med hver dag ligesom en regnbue, der kendeligt antager et mere broget udseende ved solens fremkomst. Han lærte på timer, ja på øjeblikke, hvad andre ikke lærer på år, da det lå i ham som farverne i regndråberne. Han gav nøje agt på sine gæstevenners væremåde, som han dog, idet han iagttog den, omdannede til noget nyt og fremmed; i særdeleshed søgte han at aflure dem, hvad de egentlig nærede for tanker om ham, og hvilket billede de havde gjort sig af hans person. Dette billede udarbejdede han så selv videre efter sin egen smag til en fornøjelig underholdning for nogle, der gerne gad se noget nyt, og til beundring for andre, i særdeleshed blandt damerne, der altid tørstede efter en smule afveksling under livets ensformighed. Således blev han hurtigt til helten i en nysselig roman, som han og goldacherne udarbejdede i fællesskab; men hvori hemmeligheden dog var og blev hovedsagen.

Og til trods for alt dette, oplevede Strapinski dog nu, hvad han i sin tidligere armod og uanselighed aldrig havde kendt til, den ene søvnløse nat efter den anden, og det tjener ham ikke til ære, at det lige så meget var frygten for at blive opdaget og stå der som fattig skræddersvend, som de bebrejdelser hans samvittighed gjorde ham, der røvede ham søvnen. Hans medfødte lyst til at se ud som noget stadseligt og overordentligt, var det så kun i valget af sine klæder, havde ført ham ind i denne konflikt og indgød ham nu også denne frygt, og hans samvittighed var kun for så vidt virksom, som han bestandig nærede det forsæt, så snart der tilbød sig en passende lejlighed, at benytte den til at stikke af og da ved lotterispil og lignende midler komme i besiddelse af den

fornødne kapital til fra et eller andet hemmelighedsfuldt skjulested at godtgøre de gæstfri goldachere, hvad han havde bedrøvet dem for. Han lod sig også allerede nu fra alle byer, hvor der fandtes lotterier eller lotteriagenter, sende lodsedler lydende på mere eller mindre beskedne indsatser, og den deraf opstående korrespondance med talrigt indløbende brevskaber blev da atter opfattet som et tegn på vigtige, hemmelige underhandlinger og forhold.

Allerede havde han mere end én gang vundet et par gylden, som han straks havde anvendt til indkøb af nye lodder, da han en dag fra en fremmed kollektør, der imidlertid betitlede sig bankier, modtog en klækkelig sum, der satte ham i stand til at udføre sin plan om at rømme. Han levede ikke længere i forundring over sin lykke, der nu syntes ham en sag, der fulgte af sig selv; men han følte sig dog derved betydelig lettet og beroliget, især overfor den gode vært, som han var kommet til at holde en del af for den gode mads skyld. Men i stedet for at gøre kort proces, uden videre omstændigheder betale sin gæld og rejse sin vej, blev han dog sin første tanke tro, at foretage en lille forretningsrejse, og fra én eller anden stor by sende en meddelelse om, at en ubønhørlig skæbne forbød ham nogensinde at vende tilbage; desuden at efterkomme sine forpligtelser, efterlade sig et godt minde og på ny ofre sig til sit skrædderhåndværk med mere omsigt og held end tidligere eller på anden måde søge et anstændigt erhverv. Ganske vist havde han helst slået sig ned som skræddermester i Goldach og havde nu også de nødvendige midler til dér at begrunde en anstændig eksistens; men det var nu en gang klart, at her kunne han kun leve som greve.

På grund af det iøjnefaldende fortrin, som den skønne Nettchen ved enhver lejlighed skænkede ham, var der allerede kommet megen snak i omløb, og han havde endog bemærket, at frøkenen nu og da blev kaldt for "grevinden". Hvorledes kunne han nu berede dette væsen en sådan skuffelse? Hvordan kunne han hævne sig på den skæbne, der så at sige med magt havde hævet ham til en sådan højhed og beskæmme sig selv?

Fra den omtalte lotteriagent, der kaldte sig for bankier, havde han fået en veksel, som han indkasserede hos et goldacher-hus; denne omstændighed bestyrkede yderligere den gunstige mening om hans person og forhold, da de solide handelsmænd ikke i fjerneste måde tænkte på en lotterigevinst. Samme dag begav Strapinski sig til et stadseligt bal, hvortil han var indbudt. Han mødte i en beskeden, alvorlig, sort selskabsdragt og meddelte straks de venner, der kom ham i møde for at hilse på ham, at han var nødt til at rejse bort.

Inden ti minutters forløb var denne nyhed bekendt i hele forsamlingen, og Nettchen, som Strapinski rettede blikket mod, syntes som forstenet at undvige hans blik, idet hun blev snart rød og snart bleg. Derpå dansede hun flere danse i træk med unge herrer, satte sig adspredt og forpustet og afslog med en hurtig bøjning og uden at se op polakkens indbydelse til en dans, da han endelig nærmede sig for at byde hende op.

I sælsomt ophidset og nedslået stemning fjernede han sig, kastede sin famøse kappe om sig og gik nu med bølgende lokker op og ned ad en af havens gange. Og nu blev det ham klart, at han egentlig kun var blevet her så længe for dette væsens skyld, og at han ubevidst gennembævedes af et lønligt håb om atter at nærme sig hende; men at den hele affære ikke

desto mindre var en umulighed, og det af den mest fortvivlede slags.

Som han nu således vandrede dér, hørte han hurtige, lette og dog uroligt bevægede trin bagved sig. Nettchen fo'r ham forbi og syntes, hvad der lod sig slutte af et lille udråb, der undslap hende, at søge efter sin vogn, endskønt denne holdt på den anden side af huset, og her kun fandtes nogle vinterkålhoveder og nogle omviklede rosentræer, der stod og sov de retfærdiges søvn. Så gjorde hun igen omkring og vendte samme vej tilbage, og da han nu med bankende hjerte stillede sig i vejen for hende og bedende rakte hænderne ud imod hende, faldt hun ham uden videre om halsen og begyndte at græde gudsjammerligt. Han dækkede hendes glødende kinder med sine fint duftende mørke lokker, og hans kappe ombrusede pigens slanke, stolte, snehvide skikkelse som med sorte ørnevinger; det var et i sandhed skønt billede, der syntes at have sin berettigelse udelukkende i sig selv.

Men Strapinski tabte under dette eventyr sin forstand og vandt til gengæld lykken, der som oftest er de uforstandige huld. Endnu samme nat under hjemkørslen åbenbarede Nettchen sin fader, at ingen uden greven skulle blive hendes mand; denne indfandt sig selv næste morgen ganske tidligt for på sin sædvanlige melankolske, elskværdigt-forlegne måde at anholde faderen om datterens hånd, og faderen holdt følgende tale: "Så har da skæbnen opfyldt dette tåbelige pigebarns vilje! Allerede som skoletøs påstod hun hårdnakket, at hun kun ville ægte en italiener eller en polak, en stor pianist eller en røverhøvding med skønne, vildt flagrende lokker, og nu har lykken føjet det så! Alle indenlandske, velmente tilbud har hun

afslået, endnu for ganske nylig måtte jeg sende den forstandige og dygtige Melchior Böhni bort, en mand, der sikkert vil gøre glimrende forretninger i sine dage, og hun har oven i købet hånet ham umanerligt, fordi han kun har en rødlig bakkenbart og snuser af en sølvsnustobaksdåse. Nu har der da, Gud være lovet! meldt sig en polsk greve langt pokker i vold fra! Tag De kun gåsen, hr. greve, og send mig den igen, når den fryser i Deres polske hjemstavn, eller når den en gang bliver rigtig ulykkelig og hyler! Ak, hvad ville hendes salig moder have haft for en glæde, hvis hun havde levet endnu og set det forkælede barn blive gjort til grevinde!"

Nu blev der stort røre; om få dage skulle forlovelsen fejres, for amtmanden påstod, at hans tilkommende svigersøn ikke af ægteskabssager turde lade sig hindre i sine forretninger og nødvendige rejser, men derimod ved hurtig tilendebringelse af disse burde fremskynde brylluppet.

Strapinski medbragte til forlovelsen foræringer, der kostede ham halvdelen af hans timelige gods; den anden halvdel anvendte han på en fest, som han ville give til ære for sin tilkommende. Det var ved fastelavnstid, himlen var klar, og det var endnu strålende vintervejr. Landevejen frembød det prægtigste slædeføre, som man kun sjældent har det, heller ikke var der fare for hurtigt omslag i vejret, og hr. Strapinski foranstaltede derfor en slædefart og et bal i det for slige festligheder meget yndede og benyttede hotel, der lå omtrent to mil borte på en højslette med den skønneste udsigt, nøjagtig midt imellem Goldach og Seldwyla.

På denne tid traf det sig så, at hr. Melchior Böhni havde forretninger at besørge i den sidstnævnte by og derfor, nogle

dage før den omtalte vinterhøjtidelighed skulle finde sted, kørte derhen i en let slæde, rygende på sin bedste cigar, og endvidere skete det, at seldwylerne besluttede sig til at foretage en kanefart på samme dag som goldacherne og til samme sted og ydermere et maskeoptog i kostumer.

Så kørte da henimod middag goldacherne slædetog afsted gennem byens gader og ud ad porten under bjældeklang, posthornstoner og piskesmæld, så at sindbillederne på de gamle huse forbavsede stirrede ned på al denne alarm. I den forreste slæde sad Strapinski med sin forlovede, iført en polsk overfrakke af grønt fløjl, besat med snore og kantet og foret med svært pelsværk. Nettchen var fra top til tå indhyllet i hvidt pelsværk, hun havde et blåt slør for ansigtet til værn mod kulden og den skarpe glans af sneen. Amtmanden var ved en eller anden pludselig omstændighed blevet forhindret i at tage med; dog var det hans forspand og slæde, de kørte med, og den sidste var foran udstyret som galionsfigur med en forgyldt kvindeskikkelse, der forestillede Fortuna; for amtmandens hus i byen bar dette navn.

Bag efter fulgte en femten-seksten andre slæder, hver med en herre og en dame i, alle pyntede og glade, dog intet par så skønt og stadseligt som de forlovede. Og alle disse slæder havde hver især ligesom skibe deres galionsfigur, altid en gengivelse af den vedkommende families bomærke, der prangede over husets port, så at folk råbte: "Se, der kommer tapperheden! Se hvor godt Dygtigheden tager sig ud! Forbederligheden er vist blevet lakeret op og Sparsommeligheden har fået ny forgyldning! Nej se, der kommer Jakobsbrønden og Bethesda Dam!" I Bethesda Dam, der som beskeden enspænder sluttede toget, sad

Melchior Böhni stille og fornøjet som kusk. Som galion på sit fartøj havde han billedet af hin jødiske mandsling, der i tredive år ventede på sin sundhed ved nævnte dam. Så sejlede da hele eskadren afsted i det klare solskin og sås snart på højden af det snedækte, vidtskuende bakkedrag, nærmende sig til målet. Da klang samtidig fra den modsatte side lystig musik.

Ud af en skov, hvis træer var dækket med en let rim, kom et sandt virvar af brogede farver og skikkelser, der viste sig at være et slædetog, som nu bevægede sig hen over den hvide bakkerand og tegnede sig mod den blå himmel; det syntes at nærme sig hen mod det samme mål som goldacherne og tog sig højst eventyrligt ud. Det syntes mest at bestå af svære, bondeagtige arbejdsslæder, sammenbundet parvis for at tjene til underlag for en hel del mærkværdige figurer eller skuebilleder. Fra det forreste køretøj ragede således en kolossal figur i vejret, der forestillede gudinden Fortuna, som syntes at svæve frit i æteren. Det var en kæmpemæssig strådukke, rigeligt udsmykket med skinnende flitterguld, hvis florsklædebon flagrede i luften. På det næste køretøj sås en ikke mindre kæmpemæssig gedebuk af et mørkt og besynderligt afstikkende udseende, der med stangende horn forfulgte fru Fortuna. Derefter fulgte et løjerligt stillads, der ved nærmere betragtning viste sig at være et femten fod højt strygejern, derpå et uhyre af en saks, der ved hjælp af en snor blev sat i en klippende bevægelse, som om den anså selve firmamentet for et blåt silkestof. Der fulgte nu flere lignende, letfattelige allusioner til skrædderhåndværket, og ved foden af alle disse kæmpebilleder sad så selskabet fra Seldwyla iført yderst

brogede dragter i de rummelige, hver med fire heste forspændte slæder og kortede sig vejen med høj latter og sang.

Da nu begge disse optog samtidigt kørte ind på pladsen udenfor gæstgiveriet, gav det anledning til et meget larmende optrin og en stor trængsel af mennesker og heste. Herskaberne fra Goldach var overraskede og forbavsede over dette eventyrlige møde; seldwylerne derimod tog det fra første færd med gemytlig, beskeden venlighed. Deres forreste slæde med Fortuna på bar som indskrift "Folk skaber klæder", og nu klarede det sig snart, at hele selskabet forestillede lutter skræddere fra alle tidsaldre og af alle nationer. Det var så at sige et historisk-etnografisk festtog af skræddere, der sluttede med den omvendte og udfyldende indskrift: "Klæder skaber folk!" Den sidste slæde, der førte denne devise, sad nemlig, som et værk af alle mulige hedenfarne eller nulevende, hedenske og kristelige skrædderes kunst, en samling af ærværdige kejsere og konger, rådsherrer og stabsofficerer, prælater og stiftsdamer i stiveste puds.

Skrædderlauget forstod ypperligt at ordne sig midt i alt dette virvar og holdt sig med sømmelig beskedenhed tilbage og lod herrerne og damerne fra Goldach med de forlovede i spidsen gå foran ind i huset, for siden efter selv at tage værelserne nedenunder i besiddelse, mens hine i festligt optog brusede op ad den brede trappe til den store festsal. Hr. grevens selskab følte særdeles tilfredshed over denne seldwylernes optræden, og deres overraskelse forvandlede sig snart til munterhed og bifaldssmil over seldwylernes uopslidelige humør; kun greven selv følte sig ikke rigtig hyggelig, mørke anelser betog ham, skønt han var for indlevet i sin nuværende rolle til, at han skulle

have fatte nogen bestemt mistanke og ikke en gang havde lagt mærke til, hvor disse mennesker var fra. Melchior Böhni, der havde fået Bethesda Dam sat til side, og nu havde stillet sig iagttagende i nærheden af Strapinski, nævnte nu så højt at denne måtte høre det, navnet på en anden by som udgangspunkt før masketoget.

Snart sad begge selskaberne, hver i sin etage, om de dækkede borde og hengav sig til munter samtale og spøg, mens de ventede på yderligere lystighed.

Disse forventninger opfyldtes også på det skønneste for goldacherne, da de parvis begav sig over i dansesalen, hvor musikanterne allerede stemte deres violiner. Da nu alle stod opstillet i kreds og netop var i færd med at ordne sig til dans, viste der sig et gesandtskab af seldwylere, der overbragte det nabovenlige forslag eller den anmodning at turde aflægge herrerne og fruerne fra Goldach et besøg og danse en dans for dem. Dette tilbud kunne ikke ret vel afslås; man ventede sig også et kosteligt optrin af de lystige seldwylere og satte sig derfor efter anvisning af det omtalte gesandtskab i en stor halvcirkel, i hvis midte Strapinski og Nettchen strålede som fyrstelige stjerner.

Nu optrådte efterhånden de omtalte skræddergrupper den ene efter den anden. Hver af dem udførte ved sirlige fagter og mimik den sætning: "Folk skaber klæder" og dens modsætning, idet de først lod som om de forfærdigede et stadseligt klædningsstykke, en fyrstekåbe, præstekjole eller lignende, hvorpå de beklædte en eller anden uanselig og fattig person med det, som da pludselig skiftede væsen, rettede sig med stor anstand og spankede højtideligt om i takt med musikken. Også

dyrefablerne blev på denne måde sat i scene, idet der optrådte en mægtig stor krage, der pyntede sig med påfuglefjer og hoppede kvækkende omkring en ulv, der havde travlt med at forfærdige sig en fåreskindspels og til sidst et æsel, der bar et frygteligt løveskind af blår og på heroisk måde draperede sig med det som med en karbonarikappe.

Alle de, der således optrådte, trak sig efter have fuldendt deres præstationer tilbage og forvandlede derved efterhånden goldachernes halvkreds til en sluttet ring, inden i hvilken der stadig vedblev at være et tomt rum. I dette øjeblik gik musikken over i en alvorlig, halvt melankolsk melodi, og samtidig viste det sidste af disse fænomener sig inde i kredsen, hvis øjne alle var rettet på det. Det var en slank, ung mand i en mørk kappe, med smukt, mørkt hår og med en polsk hue; det var ingen anden end grev Strapinski, som han så ud, da han hin novemberdag vandrede hen ad landevejen og besteg den skæbnesvangre vogn.

Hele forsamlingen stirrede med lydløs forbavselse på denne skikkelse, der først med en vis melankolsk højtidelighed vandrede nogle gange rundt på skuepladsen i takt til musikkens toner, derpå forføjede sig ind i midten af ringen, bredte sin kappe ud på gulvet og satte sig ned på skræddermanér og begyndte at løse en bylt op. Han trak nu en næsten færdig grevefrakke frem, ganske som den, Strapinski i dette øjeblik bar, syede i stor hast og med megen behændighed kvaster og snore på den og pressede den ud efter alle kunstens regler, idet han først prøvede det tilsyneladende hede pressejern med våde fingre. Derpå rejste han sig langsomt op, trak sin lurvede frakke af og den nye stadsdragt på, tog et lille spejl frem, kæmmede sig

og fuldendte sin påklædning, så at han omsider stod der som grevens nøjagtige genpart. Pludselig slog nu musikken over i et hurtigt, lystigt tempo, manden viklede sine pakkenelliker ind i sin gamle frakke og kastede hele stadsen højt over hovedet på tilskuerne hen i baggrunden af salen, som ville han skille sig af med sin fortid. Og nu begyndte han som stolt verdensmand med stadselige dansetrin at vandre rundt i kredsen, idet han hist og her gjorde et huldsaligt buk for de forsamlede, indtil han kom ud for parret. Dér standsede han uhyre overrasket og begyndte at tage polakken i øjesyn, idet han blev stående ubevægelig som en statue foran ham, mens samtidig musikken ligesom efter aftale hørte op og lynsnart påfulgtes af en frygtelig stilhed.

"Ej ej! Ej ej!" råbte han med en stemme, der kunne høres langt bort, idet han strakte armen ud imod den ulykkelige; "se der har vi vor broder schlesieren, den polske schlesier! der løb af arbejde hos mig, da han på grund af en lille forretningskrise troede, det var ude med mig. Nå, det glæder mig, at De fører så livlig en tilværelse, og at De her holder en glad fastelavn! De har måske arbejde i Goldach?"

Samtidig rakte han sin hånd ud mod grevesønnen, der sad bleg og smilende foran ham, og denne greb den viljeløst, som det kunne have været en glødende jernstang, mens dobbeltgængeren råbte: "Kom kammerater, her skal I se vor elskværdige skræddersvend, der ser ud som en Rafael, og som havde så høj en stjerne hos vore piger, ja selv hos præstens datter, der rigtignok er lidt forstyrret i hovedet!"

Nu kom alle Seldwyla-gæsterne til og trængte sig sammen om Strapinski og hans tidligere mester, idet de trohjertigt

rystede den førstes hånd, så at han vaklede og skælvede på sin stol. Samtidig faldt musikken igen ind med en livlig march. Så snart seldwylerne var passeret forbi de forlovede, stillede de sig op i god orden og marcherede under afsyngelse af et vel indstuderet, diabolsk latterkor ud af salen, mens goldacherne, blandt hvilke Böhni hurtigt havde forstået at udbrede forklaringen på miraklet, løb om mellem hinanden og tørnede sammen med seldwylerne, så at der blev en stor tumult.

Da denne omsider havde sat sig, var også salen næsten tom; kun nogle få mennesker stod og hviskede forlegent sammen tæt op ad væggene; et par unge damer holdt sig i nogen afstand fra Nettchen, uvisse om de skulle nærme sig til hende eller ikke.

Men parret sad ubevægeligt på sine stole, ligesom et i sten udhugget ægyptisk kongepar, ganske stille og ensomt; man troede at føle den uoverskuelige, glødende sandørken.

Hvid som marmor vendte Nettchen ansigtet langsomt om mod sin fæstemand og betragtede ham med et besynderligt blik fra siden.

Da stod han langsomt op og gik bort med tunge skridt, med øjnene fæstede på gulvet, mens store tårer faldt ned på dette.

Han banede sig så vej gennem goldacherne og seldwylerne, der fyldte trappegangene, med en mine som en død, der på spøgelsesmanér stjæler sig bort fra et årsmarked, og, sært nok, lod de ham også passere som en sådan, idet de stille trådte til side for ham uden at le eller råbe hårde ord efter ham. Han skred også hen mellem goldachernes til hjemfarten udrustede slæder og heste (seldwylerne skulle nu først rigtigt til at more sig), og han vandrede halvt ubevidst, blot optaget af den ene tanke, ikke mere at vende tilbage til Goldach, hen imod

Seldwyla ad den samme vej, ad hvilken han for nogle måneder siden var kommet gående i modsat retning. Snart tabte han sig i skyggen af den skov, som landevejen løb igennem. Han var barhovedet; for hans polske hue var tilligemed hans handsker blevet liggende i vindueskarmen i dansesalen, og således vandrede han nu afsted med sænket hoved, skjulende de kolde hænder under de korslagte arme, mens han efterhånden samlede sine tanker og kom til nogenlunde klarhed over det passerede. Den første følelse, der rigtigt blev ham klar, var følelsen af en uhyre beskæmmelse, som havde han virkelig været en mand af rang og anseelse, der nu ved et hårdt slag af skæbnen var blevet styrtet i støvet. Men lidt efter lidt antog denne følelse karakteren af et bittert nag over den uret, han havde lidt; han havde indtil den dag, da han holdt sit glimrende indtog i den fordømte by, ført en fuldstændig pletfri vandel; så langt hans erindringer nåede tilbage, kunne han ikke mindes, at han nogensinde var blevet straffet eller irettesat for en løgn eller et bedrageri, og nu var han blevet til en bedrager derved, at verdens tåbelighed havde kastet sig over ham i et ubevogtet og så at sige værgeløst øjeblik og havde gjort ham til sit legetøj. Han følte sig som et barn, som et andet ondskabsfuldt barn har overtalt til at stjæle bægeret fra et alter; han hadede og foragtede nu sig selv; men han græd også over sig selv og sin ulykkelige forvildelse.

Når en fyrste røver land og folk, når en præst uden overbevisning forkynder sin kirkes lære, mens han med værdighed fortærer indtægterne af sit kald, når en indbildsk lærer nyder æren og fordelene af et ansvarsfuldt lærerembede uden at have ringeste begreb om sin lidenskabs standpunkt

eller gøre den ringeste nytte, når en kunstner uden nogen virkelig agtelse før sin kunst bringer sig i mode ved tomt effektjageri og koketteren med publikum og således bestjæler den ægte kunst for brød og ære, eller når en svindler, der har arvet eller tilsneget sig et stort navn i handelsverdenen, ved sine dårskaber og sin samvittighedsløshed berøver tusinder og atter tusinder deres møjsommelig sammensparede nødskilling, så er der ingen af alle disse matadorer, der græder over sig selv; men de glæder sig over deres velvære og savner ingen aften opmuntrende selskab og gode venner.

Men vor skrædder græd bitterligt over sig selv, da hans tanker, der bestandig drejede sig i den samme håbløse kreds, pludselig standsede ved hans forladte elskede, og det var, som om han skulle synke i jorden af undseelse for den fraværende skønne, han så brat var blevet skilt fra. Ulykken og fornedrelsen viste ham nu som et pludseligt lynglimt den lykke, han havde tabt, og forvandlede med et slag den uklart forelskede eventyrer til en forstødt elsker. Han bredte armene ud imod de kolde stjerner, der blinkede højt over hans hoved og mere ravede end gik henad den ujævne skovvej. Nu og da standsede han med en tungsindig hovedrysten, da han pludselig bemærkede, at der lagde sig et rødt skær over sneen rundt om ham og samtidig opfangede lyden af kaneklokker og latter. Det var seldwylerne, der nu vendte hjem forsynede med fakler. Allerede nærmede de forreste heste sig ham med deres snuder; da tog han sig hurtigt sammen og satte med et vældigt sæt over gærdet ind i skoven, hvor han dukkede sig ned bag de nærmeste stammer. Det lystige optog fo'r forbi, og snart tabte larmen sig i det fjerne, uden at den flygtende var blevet bemærket. Men da han nu

havde lyttet åndeløs og ubevægelig en rum tid, strakte han sig overvældet af kulden så vel som af de stærke drikke, han nylig havde nydt, og af græmmelse over sig selv og sin skæbne, i den kolde, knitrende sne og faldt i søvn, mens der begyndte at blæse en iskold vind fra øst.

Imidlertid havde også Nettchen rejst sig fra sit ensomme sæde. Først havde hun stirret længe og opmærksomt efter den forsvindende elsker, mens hun i over en time blev siddende ubevægelig, så rejste også hun sig, idet hun bitterligt begyndte at græde og i rådvilde tanker gik hen imod døren. To af hendes veninder kom nu til og ydede hende en tvivlsom trøst; hun bad dem så at hente hendes kåbe, tørklæder, hat og øvrige overtøj, som hun i tavshed iførte sig, mens hun nu og da heftigt tørrede sine øjne med sløret. Men, da man, når man græder, uophørligt må pudse næsen, blev hun nødt til at tage lommetørklædet frem og pudsede sin næse med en ordentlig trompetlyd, hvorpå hun så sig om med et stolt og bistert blik. For dette blik fremstillede sig Melchior Böhni, der nærmede sig ærbødig, venlig og smilende og begyndte at forestille hende nødvendigheden af at have en fører og ledsager tilbage til det fædrene hus. Bethesda Dam ville han efterlade her i hotellet, sagde han, for i sikkerhed at bringe Fortuna med den så grusomt bedragne tilbage til Goldach.

Hun intet svar på dette, men skred med faste skridt foran ud i gården, hvor slæden allerede holdt forspændt med de utålmodige, velfodrede heste; den var omtrent den sidste, der var tilbage. Hun sprang hurtigt op i den, greb tømmerne og pisken, og mens den håbefulde Böhni med den lykkeliges ødselhed betænkte stalddrengen, der havde holdt hestene, med

en rundelig drikkeskilling, satte hun hestene i fart og fo'r hen ad landevejen i rask trav, der efterhånden forvandledes til en vedholdende, munter galop. Dog tog hun ikke vejen hjemad, men kørte ud ad landevejen til Seldwyla. Først, da det lette køretøj var ude af syne, opdagede hr. Böhni det skete, og gav sig til at løbe i retning af Goldach, idet han idelig råbte *Halløj!* og *Holdt!* Så løb han igen tilbage, kastede sig i sin egen slæde og satte, hvad remmer og tøj ville holde, afsted efter den bortflygtede eller, efter hans mening, af hestene bortførte skønne, til han nåede den ophidsede by, hvor skandalen allerede beskæftigede alle tunger.

Hvorfor Nettchen slog ind på den vej, om hun gjorde det i sin forvirring eller med forsæt, lader sig ikke med sikkerhed afgøre. To omstændigheder kan måske dog kaste noget lys over sagen. For det første lå Strapinskis handsker og pelshue, der havde ligget i vindueskarmen bagved parret, nu i Fortunas slæde ved siden af Nettchen; hvornår og hvordan hun havde fået fat på disse genstande, havde ingen givet agt på, og hun selv vidste det ikke. Det var sket som i søvne. Endnu vidste hun ikke, at disse genstande lå ved hendes side. Dernæst sagde hun flere gange højt ved sig selv: "Jeg må endnu tale to ord med ham, blot to ord!"

Begge disse kendsgerninger synes at godtgøre, at det ikke var et rent tilfælde, der styrede de fyrige heste. Det var også sælsomt, hvordan Nettchen, da Fortuna nåede ind i skoven, som var oplyst af fuldmånen, sagtnede hestenes løb og strammede tømmen, så at de snart slog over i en pyntelig skridtgang, mens vognstyrersken betragtede vejen med et

tungsindigt og dog opmærksomt blik, der ikke overså den mindste påfaldende genstand til højre eller til venstre.

Og dog var hendes sjæl samtidig nedsænket i en dyb, tungsindig selvopgiven. Hvad er liv og lykke? Hvad afhænger de af? Hvad er vi selv, når vi kan blive lykkelige eller ulykkelige på grund af en latterlig fastelavnsløgn? Hvad har vi dog forbrudt, at vi straffes for en glad og tillidsfuld imødekommen med håbløshed og skam? Hvem sender os slige bedragerske skyggebilleder, der griber forstyrrende ind i vor skæbne, mens de selv opløser sig til intet som svage sæbebobler?

Mens disse og lignende spørgsmål beskæftigede Nettchen, snarere i form af en ond drøm end som klare tanker, fæstede hendes blik sig pludselig ved en langagtig, mørk genstand, der befandt sig ved siden af vejen og trådte skarpt frem på sneens hvide, månebeskinnede baggrund. Det var den sovende flygtning, hvis mørke hår gled sammen med skyggen af træerne, mens hans slanke skikkelse tydeligt kunne skelnes i månelyset.

Nettchen holdt uvilkårligt hestene an, hvorved der opstod en dyb stilhed i skoven. Hun stirrede ufravendt på det mørke legeme, indtil den umiskendeligste lighed påtrængte sig hendes klartseende øje; så fastgjorde hun i al stilhed tømmen, steg af, klappede først et øjeblik hestene for at berolige dem, og nærmede sig derpå forsigtigt og lydløst til den gådefulde fremtoning.

Ja, det var ham. Hans frakkes mørkegrønne fløjl havde et skønt og ædelt udseende, selv her blandt den natlige sne. Det slanke legeme og de smidige lemmer, der var vel snørede og

beklædte, alt sagde endnu midt i forkommenheden og fornedrelsen, her på afgrundens rand: Klæder skaber folk!

Da den ensomme skønhed bøjede sig dybere ned over ham og genkendte ham ganske tydeligt, så hun også straks, hvilken fare, der var for han liv, og frygtede for, at han allerede skulle være frosset ihjel. Hun greb derfor uden betænkning en af hans hænder; den var kold og følelsesløs. Forglemmende alt ruskede hun den ulykkelige og råbte ham hans døbenavn ind i øret: "Wenzel! Wenzel!" – Forgæves, han rørte sig ikke, men åndede kun svagt, næsten umærkeligt. Da kastede hun sig ned over ham, gned med hånden over hans ansigt og gav ham i sin ængstelse en næsestyver på den blege næsespids. Derved blev hun imidlertid bragt på et lykkeligt indfald og tog nu hele håndfulde af sne, som hun gned hans næse og ansigt og også fingrene ind med, så længe hun formåede, indtil den midt i sin ulykke lykkelige kom til sig selv, vågnede og langsomt rettede sig op.

Han så sig om og så sin frelser stå foran sig. Hun havde slået sløret tilbage; Wenzel kendte hvert træk i det hvide ansigt, som hun stod der foran ham og betragtede ham med store øjne.

Han kastede sig ned for hende, kyssede sømmen af hendes dragt og udbrød: "Tilgiv! Tilgiv!"

"Kom, fremmede menneske!" sagde hun med undertrykt, skælvende stemme, "jeg vil tale med dig og bringe dig bort!"

Hun vinkede ad ham, at han skulle stige op i slæden, og han fulgte lydigt dette vink; hun gav ham hans hue og handsker lige så uvilkårligt, som hun havde taget dem med, greb så tømme og pisk og kørte derfra.

På den anden side af skoven, ikke langt fra landevejen, lå der en bondegård, hvor der boede en bondekone, hvis mand for nylig var død. Nettchen var gudmoder til et af hendes børn, og gården, der var en fæstegård, var hendes faders ejendom. Endnu for nylig havde denne kone besøgt dem for at ønske datteren til lykke og hente allehånde råd med hensyn til gårdens bedrift, men hun kunne umuligt endnu have erfaret noget om de nyeste omslag i begivenhederne.

Til denne ejendom kørte Nettchen nu hen, idet hun drejede af fra vejen og med et kraftigt piskeknald kørte ind i gården. Der sås lys bag de små vinduer; for bondekonen var endnu vågen og puslede med et og andet, mens børn og tyende for længst var til sengs. Hun åbnede vinduet og kiggede forbavset ud. "Det er kun mig – kun os!" råbte Nettchen. "Vi er kørt vild, da jeg ikke kendte den ny vej, som jeg endnu aldrig har kørt ad. Lav os en tår kaffe, morlille, og lad os komme i ly hos jer et øjeblik, før vi kører videre!"

Bondekonen, der straks kendte Nettchen, skyndte sig nu det bedste, hun kunne, med at lukke op og var på en gang en blanding af henrykkelse og forlegenhed, da hun også opdagede det store kreatur, den fremmede greve. Efter hendes opfattelse havde denne verdens lykke og glans i disse to personer overskredet hendes dørtærskel. Ubestemte forhåbninger om derved at vinde en eller anden beskeden fordel for sig selv eller sine børn foresvævede vistnok også den gode kone og gjorde hende dobbelt ivrig for at betjene det unge herskab på det bedste. Hurtigt fik hun en af karlene purret ud til at holde hestene, og snart havde hun også den varme, dampende kaffe færdig, som hun nu bragte ind i stuen, hvor Wenzel og

Nettchen sad lige over for hinanden i halvmørket med en døsigt brændende lampe på bordet imellem sig.

Wenzel sad med hovedet støttet i sine hænder og vovede ikke at se op. Nettchen sad lænet tilbage i sin stol og holdt øjnene tæt lukkede og den bitterskønne mund sammenknebet, hvoraf man kunne se, at hun ingenlunde sov.

Da bondekonen havde sat kaffen fra sig på bordet, rejste Nettchen sig hurtigt og hviskede til hende: "Lad os nu være et lille kvarters tid alene, og læg jer på sengen så længe, min kære kone, vi har haft en lille trætte og må nu benytte den gode lejlighed til at tale ud."

"Nå, sådan!" sagde konen og skyndte sig med at lade de to alene.

"Drik dette," sagde Nettchen, der igen havde sat sig, "det vil give Dem kræfter." Selv rørte hun intet. Wenzel Strapinski, der skælvede over hele legemet, rettede sig i vejret, førte koppen til munden og tømte den, mere fordi hun havde sagt det, end fordi han selv følte nogen drift til det. Han så nu også på hende, og da deres øjne mødtes, og Nettchen med et forskende udtryk så ind i hans, rystede hun på hovedet og sagde: "Hvem er De? Hvad ville De med mig?"

"Jeg er ikke så ganske den, jeg ser ud til!" svarede han tungsindigt, "jeg er en stakkels nar; men jeg vil gøre alt godt og give Dem oprejsning, og snart vil jeg ikke mere være i live!" Han sagde dette så ukunstlet og med en sådan overbevisning, at Nettchens øjne umærkeligt strålede ved det. Og dog gentog hun: "Jeg ønsker at vide, hvem De egentlig er, hvor De kommer fra, og hvor De vil hen?"

"Det er alt sammen kommet af sig selv, således som jeg nu i overensstemmelse med sandheden skal fortælle Dem," svarede han og sagde hende nu, hvem han var, og hvorledes det var gået ham ved hans ankomst til Goldach. Han forsikrede især, at han flere gange havde haft til hensigt at flygte, men til sidst var blevet hindret i det ved hendes mellemkomst, som om han var blevet fanget i en forhekset drøm.

Nettchen var flere gange på vej til at bryde ud i en høj latter; dog var sagen af for alvorlig natur til, at hun skulle have givet efter for denne tilbøjelighed. Tværtimod fortsatte hun meget ivrigt sin spørgen: "Og hvor tænkte De på at føre mig hen, og hvad agtede De at begynde på?" – "Jeg ved det knap," svarede han, "jeg håbede fremdeles på allehånde mærkelige tildragelser og lykkelige tilfælde; undertiden tænkte jeg også på døden, det vil sige på den måde, jeg selv ville bibringe mig den, efter at ..."

Her standsede Wenzel, og hans blege ansigt antog en blussende rød farve.

"Nå, fortsæt De kun!" sagde Nettchen, der nu blev bleg, og hvis hjerte begyndte at slå på en forunderlig måde.

Da flammede Wenzels øjne op med et pludseligt lyn, og han udbrød betaget:

"Ja, nu står det mig klart for øje, hvordan alt ville være kommet! Jeg ville være rejst ud i den vide verden med dig, og når vi havde levet nogle få lykkelige dage med hinanden, ville jeg have tilstået dig mit bedrag og samtidig skilt mig selv ved livet. Du ville være rejst tilbage til din fader, hvor du ville være blevet vel modtaget og snart ville have glemt mig. Ingen behøvede at have fået noget at vide om det; jeg ville være sporløst forsvundet. – I stedet for hele livet igennem at smægte

under savnet af en værdig tilværelse, af et ømt hjerte, af kærlighed," fortsatte han vemodig, "ville jeg have været stor og lykkelig et øjeblik og højt hævet over alle de mange, der hverken er lykkelige eller ulykkelige, og som dog ikke vil vide af døden! Å, havde De ladet mig ligge i den kolde sne; jeg ville da roligt være sovet hen!"

Han sad igen tavs og grublende og stirrede mørkt hen for sig.

Efter en kort tavshed sagde Nettchen, der havde betragtet ham i stilhed, indtil den hjertebanken, hans ord havde forvoldt hende, havde sat sig en smule: "Har De tidligere gjort Dem skyldig i sådanne eller lignende kunster og løjet for fremmede mennesker, der ikke have gjort Dem nogen fortræd?"

"Jeg har stillet mig selv det spørgsmål i denne bitre nat, og kan ikke mindes, at jeg nogensinde har stået som en løgner. Et sådant eventyr har jeg endnu aldrig oplevet eller drømt! Ja, i hine dage, da der først opstod et halvt barnligt ønske hos mig om at være eller synes noget ordentligt, har jeg endog overvundet mig selv og givet afkald på en lykke, der syntes mig bestemt!"

"Hvorledes det?" spurgte Nettchen.

"Min moder havde, før hun blev gift, tjent hos en godsejerinde i nærheden af min hjemstavn og havde, når hun ledsagede denne på hendes rejser, opholdt sig i store byer. Derved havde hun fået et noget finere væsen end de andre kvinder i vor by. Hun var også noget forfængelig og klædte altid både sig selv og mig, hendes eneste barn, noget pænere og sirligere, end det ellers var skik og brug hos os. Min fader, der var en fattig skolelærer, døde tidligt, og da vi derved sank ned i den dybeste armod, var der kun ringe udsigt til lykkelige

oplevelser, som min moder holdt meget af at drømme om. Hun måtte tværtimod arbejde endnu strengere for at skaffe os udkommet og desuden give afkald på, hvad der var hende det kæreste, den pyntelighed i klædedragt, som hun hidtil havde sat sin stolthed i. Da jeg nu var omtrent en seksten år gammel, skete der pludselig den forandring, at godsejerinden for bestandig flyttede sin husholdning til hovedstaden; hun ville, at min moder skulle lade mig rejse med, det var skade for mig at blive gående derude på landet og blive til en daglejer eller bondeknold, hun ville lade mig oplære til noget fint, som jeg måtte vise lyst til, og indtil da skulle jeg have ophold i hendes hus og forrette et og andet let arbejde. Dette syntes nu at være den største lykke, der kunne hændes os. Det hele blev altså aftalt og de nødvendige forberedelser truffet, da min moder pludselig blev betænkelig og forknyt og en dag med mange tårer bad mig om ikke at rejse, men at blive hos hende og dele hendes fattigdom; hun ville ikke blive gammel, sagde hun, og jeg ville ganske sikkert nok nå at blive til noget, når hun en gang var død. Godsejerinden, som jeg nedslået meddelte dette, gik over til min moder og gjorde hende forestillinger; men da blev hun vred og råbte den ene gang efter den anden, at hun ville ikke lade sig sit barn berøve; hvem der kendte mig –"

Her snublede Strapinski igen over sine egne ord og vidste ikke, hvordan han igen skulle blive flot.

Nettchen spurgte: "Hvad sagde Deres moder? 'Hvem, der kendte Dem'? Hvorfor fortsætter De ikke?"

Wenzel rødmede og svarede: "Hun sagde noget forunderligt, som jeg ikke senere har kunnet forstå; hun mente, at hvem der kendte mig, ikke mere kunne slippe mig og ville vel dermed

sige, at jeg havde været en godmodig dreng eller noget lignende. Kort sagt, hun var så heftigt bevæget, at jeg trods alle hin dames opmuntringer afslog tilbuddet og blev hos min moder, der nu holdt dobbelt af mig og bad mig tusind gange om forladelse, fordi hun havde stået min lykke i vejen. Men, da jeg nu måtte lære at tjene mit brød på en eller anden måde, var der ikke meget at vælge imellem, og da der ikke syntes at være noget bedre, blev jeg sat i lære hos skrædderen dér i landsbyen. I førstningen ville jeg ikke; men min moder græd så meget, at jeg til sidst gav efter. Det er hele historien."

På Nettchens spørgsmål om, hvorfor han dog alligevel havde forladt moderen, svarede han: "Militærtjenesten kaldte mig bort. Jeg blev stukket ind i et husarregiment og var en ganske pæn, rød husar, skønt jeg måske nok var den dummeste ved regimentet, i al fald var jeg den, der talte mindst. Efter et par års tjeneste var jeg endelig så heldig at få et par ugers orlov, og jeg skyndte mig nu hjem for at se til min gode moder; men hun var død lige kort i forvejen. Og da min tjenestetid kort tid efter var udløbet, rejste jeg ensom ud i verden, indtil ulykken her væltede sig ind på mig."

Nettchen smilede, da han således beklagede sin skæbne højt for sig selv, og alt imens betragtede hun ham opmærksomt. Der var nu en rum tid fuldstændig stilhed i stuen; men på en gang syntes en tanke at fare gennem hendes hoved.

"Da De bestandig har været sådan et eksemplarisk og elskeligt væsen," sagde hun spidst og drillende, "så har De naturligvis også til enhver tid haft Deres kærlighedsaffærer og den slags ting og har vel allerede mere end et stakkels fruentimmer på Deres samvittighed – ikke at tale om mig?"

"Ak Gud," svarede Wenzel, idet han blev ganske rød, "før jeg mødte Dem, har jeg aldrig berørt så meget som en dames fingerspidser, undtagen –"

"Undtagen?" sagde Nettchen.

"Jo," fortsatte han, "det var netop den dame, der ville tage mig med til byen og sørge for min opdragelse, hun havde et barn, en lille pige på syv eller otte år, et forunderlig heftigt barn og dog så god som dagen var lang og så smuk som en engel. Ved mange lejligheder måtte jeg følge hende som hendes tjener og beskytter, og hun havde vænnet sig til mig. Jeg måtte hver dag ledsage hende til præstegården, der lå et godt stykke fra os, hvor hun gik i skole hos den gamle præst, og hente hende igen, når skoletiden var forbi. Og også ellers måtte jeg tit spadsere med hende i det fri, når der ikke var andre, der kunne gå med. Da jeg nu for sidste gang i aftensolen ledsagede hende over markerne til hendes hjem, begyndte hun at tale om den forestående afrejse og sagde, at jeg skulle rejse med og spurgte, om jeg ikke nok ville. Jeg svarede, at det var umuligt. Men barnet vedblev at bede rigtig indtrængende og ynkeligt, idet hun klyngede sig til min arm og hindrede mig i min gang, sådan som børn plejer at gøre, så at jeg lidt voldsomt måtte frigøre mig for hendes overhæng. Da sænkede hun hovedet og søgte beskæmmet og sørgmodigt at holde sine tårer tilbage, der nu brød frem; men hun formåede det næppe. Jeg fortrød min adfærd og ville gøre det godt igen; men nu vendte hun sig fornærmet bort og forlod mig i unåde. Siden den dag er det smukke barn bestandig blevet i mine tanker, og mit hjerte har altid hængt ved hende, omendskønt jeg aldrig siden har hørt det mindste –"

Pludselig standsede den talende, der var blevet helt bevæget af disse erindringer, ligesom forskrækket og stirrede blegnende på sin rejsefælle.

"Nå," sagde Nettchen med en sælsom betoning, idet hun ligeledes var blevet noget bleg, "hvorfor ser De således på mig?"

Da rakte Wenzel armen ud og pegede på hende med fingeren, som om han så en ånd, idet han udbrød:

"Dette har jeg også set tidligere. Når den omtalte pige blev vred, så hævede det smukke hår om hendes pande og tindinger sig en lille smule ligesom nu hos Dem, så at man tydeligt så det bevæge sig, og det var også tilfældet den sidste aften, da vi skiltes i solskinnet derude på marken."

Og virkelig havde nogle små hårlokker i Nettchens pande og ved hendes tindinger bevæget sig sagte som for et lufttræk.

Moder natur, der altid er en smule koket, havde her anvendt en af sine hemmeligheder for at overvinde de sidste vanskeligheder.

Efter en kort tavshed rejste Nettchen sig, hvis bryst nu begyndte at stige og synke voldsommere, gik rundt om bordet hen til manden og faldt ham om halsen med de ord: "Jeg vil ikke forlade dig! Du er min, og jeg vil gå med dig trods hele verden!"

Og således fejrede hun nu først sin rette forlovelse med fast beslutning, idet hun med lidenskabens styrke tog sin skæbnes tilskikkelser op og blev sig selv tro.

Dog var hun ikke så dum, at hun ikke selv skulle have prøvet at kommandere denne skæbne en smule; tværtimod havde hun hurtigt sin plan færdig. For hun sagde til den gode Wenzel, der endnu sad stille fortabt over dette lykkens pludselige lune:

"Nu vil vi tage lige til Seldwyla og vise de godtfolk dér, som tænkte at skille os ad, at de først ret har forenet os og gjort os lykkelige!"

Dette ville dog ikke straks blive indlysende for den gode Wenzel. Han havde mere lyst til at drage langt bort til ubekendte steder for dér at nyde sin lykke i romantisk og hemmelighedsfuld tilbagetrukkenhed.

Men Nettchen udbrød: "Ingen romaner mer! Som du er, som en fattig vandringsmand, vil jeg vedkende mig dig og leve med dig som din kone i min hjemstavn, alle disse spottere og skrydere til trods. Vi vil slå os ned i Seldwyla og dér ved virksomhed og klogskab gøre de mennesker afhængige af os, der har forhånet os!"

Som sagt, så gjort! Efter at bondekonen var blevet kaldt ind og rigeligt belønnet af Wenzel, der nu begyndte at finde sig til rette i sin nye stilling, kørte de derfra. Wenzel tog nu tømmen, og Nettchen lænede sig så tillidsfuldt til ham, som om han kunne have været en kirkepille. For menneskets vilje er dets Himmerig, og Nettchen var just for tre dage siden blevet myndig og kunne altså nu følge sit eget hoved.

I Seldwyla holdt de udenfor gæstgivergården *Regnbuen*, hvor endnu nogle af deltagerne i kanefarten sad ved deres glas. Da parret nu trådte ind i salen, gik det som en løbeild fra mund til mund: "Hoho, der har vi en bortførelse; det er en kostelig historie, vi dér har sat i scene!"

Dog gik Wenzel uden at se sig om igennem stuen med sin tilkommende, og da hun var forsvundet i sine værelser, gik han selv hen på *Vildmanden*, et andet godt gæstgiveri, og skred stolt forbi de ligeledes dér huserende seldwylere ind i et værelse, som

man anviste ham, og overlod de gode seldwylere, der nær havde tabt næse og mund, til deres betragtninger, som de nødvendigvis måtte fortsætte ved glasset, indtil det endte med en dundrende hovedpine.

Også i Goldach mumledes der samtidig om bortførelse.

Ganske tidligt næste morgen kørte Bethesda Dam ad Seldwyla til med den ophidsede Böhni og Nettchens forfærdede fader. Nær havde de i deres iver og hastværk kørt lige igennem Seldwyla uden at standse, da de endnu i rette tid opdagede slæden Fortuna, der stod i god behold uden for gæstgivergården, hvad der indgav dem den trøstelige formodning, at i det mindste de smukke heste heller ikke var langt borte. Da denne formodning nu bekræftede sig, og de erfarede, at Nettchen opholdt sig dér, lod de straks spænde fra og gik ligeledes ind i *Regnbuen*.

Det varede dog en lille stund, før Nettchen lod faderen kalde til sig på sit værelse for dér at tale i enrum med ham. Man vil også vide, at hun allerede havde ladet den bedste prokurator fra byen kalde, og at han havde lovet at indfinde sig i løbet af formiddagen. Amtmanden gik med noget tungt hjerte op til sin datter, idet han overvejede, på hvilken måde han bedst skulle bringe det forvildede barn til fornuft, og var forberedt på en fortvivlet scene.

Men Nettchen gik ham i møde med ro og fasthed. Hun takkede bevæget sin fader for al den godhed og kærlighed, han havde bevist hende; men erklærede derpå med stor bestemthed: for det første ville hun efter det, der var passeret, ikke mere leve i Goldach, i al fald ikke i de første par år; for det andet ønskede hun nu at overtage sin betydelige mødrenearv, som faderen

længe havde holdt i beredskab for det tilfælde, at hun skulle gifte sig; for det tredje var det hendes urokkelige beslutning at ægte Wenzel Strapinski; for det fjerde ville hun bo hos ham i Seldwyla og dér hjælpe ham med at grundlægge en ordentlig forretning, og for det femte og sidste ville alt nok blive godt; for hun havde overbevist sig om, at han var et rart menneske, der nok ville gøre hende lykkelig.

Amtmanden begyndte underhandlingerne med at erindre Nettchen om, at hun jo meget godt vidste, hvor meget han altid havde ønsket jo før jo hellere at kunne lægge hendes formue i hendes egne hænder, når han kun derved kunne lægge grunden til hendes sande lykke. Men derpå skildrede han med al den bekymring, der havde fyldt ham, fra det øjeblik, da han først fik nys om den skrækkelige begivenhed, umuligheden af det forhold, som hun ville opretholde, og sluttelig påviste han det store redningsmiddel, hvorved den vanskelige konflikt alene kunne løses på en værdig måde, nemlig hr. Melchior Böhni, der var beredt til straks at kaste sin respektable personlighed i brechen og således standse sladderen og med sit ulastelige navn beskytte og opretholde hendes ære overfor verden.

Men netop denne påkaldelse af æren bragte hans datter i den største ophidselse. Hun påstod, at det just var æren, som forbød hende at ægte Melchior Böhni, da hun ikke brød sig om ham, og derimod at blive sin fattige ven tro, da hun havde givet ham sit ord og også holdt af ham!

Der blev nu ført megen ørkesløs snak frem og tilbage, hvorved den standhaftige skønne til sidst blev bragt til tårer.

Næsten samtidig trængte Wenzel og Böhni, der havde truffet hinanden på trappen, ind i værelset, og der truede med at opstå

en stor forvirring, da sagføreren, der var en god bekendt af amtmanden, kom til og allerførst formanede til en besindig og fordragelig optræden. Da han i nogle foreløbige ord havde fået at vide, hvad det drejede sig om, forordnede han først og fremmest, at Wenzel skulle trække sig tilbage til *Vildmanden* og holde sig i stilhed der, og at heller ikke hr. Böhni måtte blande sig i sagen, men smukt skulle gå sin vej, at Nettchen for sit vedkommende skulle iagttage alle former, der hører god tone til, og at faderen skulle opgive alle tvangsforholdsregler, da datterens frihed utvivlsomt var sikret ved loven.

Sådan blev en almindelig våbenhvile bragt i stand og man vedtog at skilles for nogle timer.

I byen, hvor sagføreren havde ladet falde et par ord om en stor formue, som muligvis gennem denne historie ville blive tilført Seldwyla, blev der nu igen et livligt røre. Seldwylernes stemning slog pludselig om til gunst for skrædderen og hans forlovede, og de besluttede at beskytte de elskende med liv og blod og at hævde personlighedens ret og frihed i deres by. Da nu det rygte udbredte sig, at den skønne dame fra Goldach skulle føres tilbage med magt, rottede de sig sammen og stillede en bevæbnet sikkerheds- og æresvagt udenfor *Regnbuen* og en ditto udenfor *Vildmanden*, og kastede sig i det hele med stor begejstring over dette nye eventyr, der dannede en mærkværdig fortsættelse af deres optræden den foregående dag.

Den forskrækkede og forbitrede amtmand sendte sin tro Böhni til Goldach efter hjælp. Han satte afsted i fuld galop og næste dag rykkede en ikke så helt lille flok mennesker med et ret anseligt politikorps i spidsen ud fra Goldach for at yde

amtmanden bistand, og det så stærkt ud til, at Seldwyla skulle blive et andet Troja. Partierne stod truende lige overfor hinanden og trommeslageren drejede allerede på sin spændeskrue og prøvede nogle slag med den højre trommestik. Da mødte byens højere embedsmænd, dens gejstlige og verdslige matadorer på pladsen, og de almindelige forhandlinger, som nu blev ført, fandt deres afslutning i den bestemmelse – hidført ved Nettchens standhaftighed og Wenzels uforfærdethed, der nu fandt yderligere opmuntring hos seldwylerne – at ægteskabstillysningen skulle finde sted, så snart de fornødne papirer var skaffet til veje, og at man da skulle afvente, hvor vidt der i den anledning måtte fremkomme retslige indsigelser for da videre at drøfte, hvilken betydning, der måtte tillægges dem.

Da Nettchen som sagt havde nået myndighedsalderen, kunne sådanne indsigelser kun ventes angående den falske grev Wenzel Strapinskis tvivlsomme person.

Men prokuratoren, der nu førte hans og Nettchens sag, godtgjorde, at den fremmede, unge mand hverken i sin hjemstavn eller på sine tidligere vandringer havde gjort sig skyldig i den allerringeste utilbørlighed, at han tværtimod allevegne havde nydt det bedste rygte, hvad der oplystes til evidens ved de talrige glimrende anbefalingsskrivelser for Strapinski, der indløb rundt omkring fra, fra de byer, hvor han havde haft ophold.

Med hensyn til begivenhederne i Goldach, så påviste advokaten, at Wenzel egentlig aldrig havde udgivet sig selv for en greve, men at denne rang var blevet ham påtvunget ved et magtsprog af andre, at han altid havde underskrevet sig med sit

virkelige navn Wenzel Strapinski uden nogen som helst tilføjelse, hvad hoslagte aktstykker udviste, så at der ikke forelå nogen anden forseelse, end at han havde nydt godt af et tåbeligt gæstevenskab, der ikke ville være blevet ham til del, hvis han ikke var ankommet i dén vogn, og hvis kusken ikke ved en slet spøg havde foranlediget misforståelsen.

Så afsluttedes da krigen med et bryllup, ved hvilket seldwylerne fyrede vældigt med deres såkaldte bulderbasser til ærgrelse for goldacherne, der meget godt kunne høre kanonaden, eftersom det var vestenvind. Amtmanden udbetalte Nettchen hendes hele mødrenearv, og hun sagde, at Wenzel nu skulle have en stor skrædder- og ekviperingsforretning i Seldwyla.

Og således skete det også, men på en helt anden vis, end seldwylerne havde drømt om. Han var beskeden, sparsommelig og flittig i sin forretning, som han efterhånden arbejdede op til et betydeligt omfang. Han leverede dem deres violblå eller hvid- og blåternede fløjlsveste, deres balkjoler med de forgyldte knapper, deres med rødt forede kapper, alt dette og meget mere skyldte de ham, men aldrig ret længe ad gangen. Thi for at erholde nye og endnu skønnere sager, som han forskrev til dem eller lod forarbejde på sit eget værksted, måtte de først afgøre deres gamle gæld, så at de klagede indbyrdes over, at han klemte blodet ud under neglene på dem.

Og med alt det trivedes han vel og blev en fyldig og stadselig mand, der så alt andet end drømmende ud. For hvert år, der gik, blev han mere dreven i forretningen, og han spekulerede så godt i forening med sin svigerfader, amtmanden, der snart blev forsonet, at hans formue fordobledes og han efter en ti-tolv års

forløb kunne flytte forretningen med kone og børn, som han havde erhvervet sig et rigeligt antal af, til Goldach, hvor han blev en anset mand.

Men i Seldwyla efterlod han ikke en styver, hvad enten det nu var af utaknemmelighed eller af hævnlyst.

Om "Klæder skaber folk"

Forfatter: Gottfried Keller (1819-1890).
Org.udgave: *Kleider machen Leute*, i *Die Leute von Seldwyla : Erzählungen*. Stuttgart : G. J. Göschen'sche Verlagshandlung, 1874.
Denne udgave baseret på: *Folkene i Seldwyla. Fortællinger af Gottfried Keller.* Oversættelsen ved Alfred Ipsen. Andr. Schous Forlag, København 1883.
Oversætter: Alfred Ipsen (1852-1922).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter miniature-akvarel af Johann Christian Schoeller (1782–1851): *Bildnis eines feurigen jungen Mannes mit Schnurrbart und dunklen Locken.*

ISBN 978-87-7979-806-9
1. ebogsudgave

© 2022 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Fægte: Skaffe sig føde og husly ved tiggeri o.lign, jf. "at fægte sig frem". *Red.anm.*